

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 686/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. CIMRÁK s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v menej ktorej koná advokát JUDr. Miloš Cimrák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 104/2017-148 z 30. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. septembra 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 104/2017-148 z 30. júna 2017.

2. Zo sťažnosti a z priložených rozhodnutí vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplatenia sumy 8 931,28 € s príslušenstvom z titulu neuhradenia vyúčtovaných úrokov z omeškania. Podaním doručeným okresnému súdu 2. apríla 2012 vzala žalobu v celom rozsahu späť. Späťvzatie žaloby odôvodnila tým, že Slovenská inovačná a energetická agentúra, príspevková organizácia, Bajkalská 27, Bratislava (ďalej len „žalovaná“), uhradila 20. januára 2012 sumu 235 605,32 € a 17. februára 2012 sumu 47 121,06 €, avšak nešpecifikovala, ktorý svoj peňažný záväzok uhradza. Časť z týchto finančných prostriedkov použila sťažovateľka s odvolaním sa na § 330 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) na úhradu predmetu sporu, čím pre ňu odpadol dôvod pokračovať v konaní.

3. Uznesením č. k. 25 Cb 279/2011-70 z 2. mája 2012 rozhodol okresný súd o zastavení konania. Sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume 947,75 €.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 250/2012-94 z 27. júna 2012 predmetné rozhodnutie vo výroku o trovách konania zrušil a prikázal okresnému súdu zistiť, či došlo k zaplateniu vymáhanej pohľadávky po podaní návrhu na začatie konania, resp. či všetky pohľadávky boli zaplatené riadne a včas, ako tvrdila žalovaná, a či úhrada žalovanej vykonaná 20. januára 2012 a 17. februára 2012 bola zaplatením pohľadávky vymáhanej v predmetnom konaní.

Uznesením č. k. 25 Cb 279/2011-100 zo 14. januára 2013 okresný súd uložil sťažovateľke povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v sume 704,77 €. Dospel k záveru, že uhradené sumy nesúviseli so žalovanou pohľadávkou a zastavenie konania teda zavinila sťažovateľka.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 112/2013-107 z 31. marca 2014 zrušil aj v poradí druhé uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že platby žalovanej z 20. januára 2012 a 17. februára 2012 neboli identifikované, a preto bola sťažovateľka oprávnená postupovať podľa § 330 Obchodného zákonníka, avšak za predpokladu, že sťažovateľkou uplatnené nároky skutočne existovali. Keďže okresný súd sa touto skutočnosťou dosiaľ nezaoberal, nebolo možné dospieť k bezpečnému záveru, konanie ktorého z účastníkov bolo príčinou zastavenia konania.

4. Okresný súd otázku týkajúcu sa náhrady trov konania znovu prerokoval a uznesením č. k. 25 Cb 279/2011-117 z 27. februára 2017 priznal žalovanej právo na náhradu trov prvostupňového konania v plnom rozsahu. Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že všetky istiny fakturované sťažovateľkou boli uhradené riadne a včas. Pri úhradách DPH došlo k omeškaniu v dvoch prípadoch. Omeškanie však nebolo spôsobené žalovanou, pretože finančné prostriedky žalovanej uvoľňuje Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, takže žalovaná termín pridelenia nemohla ovplyvniť. Vzhľadom na to, že žaloba bola v celom rozsahu nedôvodná, sťažovateľka nebola oprávnená postupovať podľa § 330 Obchodného zákonníka, t. j. započítat' uvedené plnenia žalovanej na úhradu predmetu tohto konania, keďže uplatnené nároky sťažovateľky neexistovali.

Krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením č. k. 3 Cob 104/2017-148 z 30. júna 2017 rozhodnutie okresného súdu z 27. februára 2017 potvrdil, pretože sa rovnako ako okresný súd stotožnil s argumentmi žalovanej o podaní žaloby bez právneho dôvodu.

5. Sťažovateľka v úvode ústavnej sťažnosti rekapituluje skutkový stav prerokúvanej veci. Následne poukazuje na tri dôvody porušenia jej práva na spravodlivý proces v konaní a v úvode poukazuje na odklon od ustálenej súdnej praxe, ktorý odôvodňuje takto:

„V spore sa riešil zmluvný vzťah žalobcu a žalovaného, ale súdy poukázali aj na zmluvu žalovaného a EBRD (Európska banka pre obnovu a rozvoj)...

Podľa vyjadrenia žalovaného, ktorý si neprávne osvojili i súdy v rámci sporu, všetky plnenia podliehali súhlasu banky a na úhradu DPH mal byť každoročne uzatvorený

kontrakt s Ministerstvom hospodárstva SR. Vzhľadom na to žalovaný nebol oprávnený zabezpečiť úhradu DPH predtým, ako mu bolo doručené potvrdenie EBRD o úhrade istiny. Oneskorenie platby podľa neho spôsobil mechanizmus financovanie EBRD a tiež rozpočtové pravidlá SR. Preto musel čakať žalovaný na tieto platby a na uvoľnenie prostriedkov zo štátneho rozpočtu na príslušný účel.

V zmluve medzi žalobcom a žalovaným boli dohodnuté platobné podmienky. Podľa nášho názoru v zmluve nebola žiadna riadna a zrozumiteľná odkladacia podmienka ohľadne zaplatenia faktúr. Poukazujeme na to, že žalovaný sa bráni okolnosťou, že porušenie platobnej povinnosti nebolo zapríčinené z jeho strany, ktorá ale spočíva, resp. je závislé na inom zmluvnom vzťahu, uzavretom medzi žalovaným a tretím subjektom. Je potrebné zdôrazniť, že žalobca nikdy nebol účastníkom tohto zmluvného vzťahu, ani zaplatenie ceny diela nebolo v zmluve o dielo podmieňované poskytnutím, resp. preplatením žiadosti o platbu. V zmluve o dielo mali žalobca a žalovaný dohodnutú splatnosť faktúr jednoznačným spôsobom, dostatočne určito a zrozumiteľne (čl. 43.1). Akékoľvek tvrdenia, ktorými sa žalovaný snaží dosiahnuť viazanosť splatnosti faktúr na podmienky zmluvy s EBRD, nemôžu obstáť. Podporne na preukázanie neopodstatnenosti námietok žalovaného poukazujeme na rozsudky Krajských súdov, a to konkrétne v Bratislave, ktoré sa v rozsudkoch pod sp. zn. 9Co 544/2013 zo dňa 05.11.2015 ako aj 3Cob/310/2015 zo dňa 23.03.2016 zaoberali otázkou, že medzi zmluvou o dielo a ďalšou zmluvou žalovaného s iným subjektom, nejde o vzájomne viazané zmluvy a v prípade, ak zmluva o dielo vymedzuje presne platobné podmienky, neprichádza do úvahy iná splatnosť záväzkov.

Zmluva o dielo v čl. 43.1 rieši prípady omeškanie platieb a priznáva žalobcovi nárok na úrok z omeškania, ak sa žalovaný omešká s platbou. Úrok sa počíta odo dňa, kedy mala byť platba realizovaná až do dňa, kedy dôjde k úhrade omeškanej platby v súlade so sadzbou NBS pre omeškanie s platbou.

Ak si podrobne rozoberieme danú problematiku, môžeme dospieť len k jednému záveru, a to platiaceho už zo samotného významu a znenia ustanovení Obchodného zákonníka (porušenie zmluvných povinností a jeho následky - § 365 a nasl.), že pokiaľ ide o príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania, omeškanie dlžníka nastáva zo zákona a týmto dochádza k zmene obsahu právneho vzťahu. Problematikou nároku na úroky

z omeškania sa zaoberal Najvyšší súd SR v mnohých rozhodnutiach, uvádzame napr. 3M Obdo2/007 z 10.04.2008, 3Obdo 17/2010 z 26.5.2011.

Súdna prax vylučuje i tzv. reťazenie platieb. Najvyšší súd ČR v rozhodnutí sp. zn. 32Cdo 2999/2008 zo dňa 9.10.2008 posudzoval prípad, kedy bola uzatvorená zmluva, podľa ktorej splatnosť ceny diela dodaného subdodávateľom mala nastať po tom, čo investor zaplatí dodávateľovi. Súd dospel k záveru, že pod kategóriu dobrých mravov spadá i pravidlo, že odplatné plnenie sa poskytuje za odplatu. Viazanosť splatnosti ceny diela na skutočnosť, že niekto tretí, zaviazaný voči objednávateľovi iným záväzkom, poskytne objednávateľovi platbu, je v rozpore s dobrými mravmi, a preto s odkazom na § 39 Obč. zákonníka (ktorý sa podporne aplikuje i na obchodné vzťahy) takéto dojednanie sa považuje za neplatné.

Nakoľko v tomto prípade samotný návrh zmluvy nepredkladal žalobca, za jej obsah ako aj znenie musí niesť zodpovednosť výhradne žalovaný, a to bez rozdielu toho, či ju pripravil počas verejného obstarávania nejaký iný subjekt alebo on sám. Otázka platobných podmienok bola platne dohodnutá v zmluve o dielo. Ak teda na strane žalovaného vznikli pochybnosti o výklade splatnosti ceny diela, tak poukazujeme na to, že ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým, vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy zakomponoval. Zmyslom princípu, zakotvenom v ustanovení § 266 ods. 4 Obchodného zákonníka, je neumožniť strane naformulovať v zmluve ustanovenie pripúšťajúce viacvýznamový výklad a následne v zlej viere zneužiť mnohoznačnosť tohto ustanovenia na úkor záujmov druhej strany. Aj z judikatúry súdov možno vyvodiť záver, že ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, je spravodlivé vykladať ich v prospech strany, ktorá zmluvu nenapísala (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 243/07).

Vzhľadom na vyššie uvedené je sťažovateľ toho názoru, že konaním Krajského súdu v Bratislave ako aj Okresného súdu Bratislava II ohľadne trov konania bolo porušené právo sťažovateľa ako strany sporu na spravodlivý proces, a to tým, že príslušné súdy neodôvodnili rozhodnutie, ktorým došlo k odklonu od ustálenej súdnej praxe, čím nastal stav nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Z uvedeného vyplýva, že týmto postupom Krajský súd v Bratislave nesprávne právne vec posúdil, čím sa odklonil od rozhodovacej praxe súdov, a to bez adekvátneho odôvodnenia. Ide o vadu, ktorá má za následok závažné

porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné a preto sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.“

6. Podľa sťažovateľky súdy porušili aj jej právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, k čomu uvádza:

«Touto sťažnosťou sa snažíme preukázať, že v súdnom rozhodnutí sú také závažné pochybenia, ktoré sú v zjavnom rozpore s ústavnými princípmi, a nie je ich možné odstrániť inak než podaním tejto ústavnej sťažnosti.

Okrem toho chceme zdôrazniť, že zo strany žalobcu bola žaloba vzatá späť z dôvodu, že žalovaný uhradil pohľadávku žalobcu, t.j. procesne zaviniť zastavenie konania žalovaný. Žaloba o zaplatenie úrokov z omeškania bola podaná v celkovej sume 8.931,28 Eur. Faktom je, že na účet žalobcu bola zo strany žalovaného poukázaná suma 235.605,32 Eur a neskôr suma 47.121,06 Eur bez akejkoľvek bližšej špecifikácie (okrem čísla zmluvy). Vzhľadom na to žalobca postupoval striktne podľa § 330 Obchodného zákonníka, ktorý rieši prípady ak existuje viacero peňažných záväzkov a dlžník neurčí, ktorý z nich uhradza.

Na základe uvedeného žalobca mal za to, že jeho pohľadávka bola týmto uhradená. Názor žalovaného, že išlo o tzv. „platbu po ukončení“ v zmysle § 351 Obchodného zákonníka a bodu 60.1 Zmluvy o dielo je v rozpore so skutočným stavom. V tomto smere treba upriamiť pozornosť súdu na dve veci a to, že „platba po ukončení“ bola pripísaná na účet žalobcu až viac ako sedem mesiacov po doručení odstúpenia od zmluvy a že suma uznaných prác v predmetnom „certifikáte“ nesúhlasí so sumou, ktorá bola pripísaná na účet (suma celkovo uznaných prác je vyčíslená 290.083,43 Eur bez DPH /faktúra 200000571 + faktúra 200100160 + práce zrealizované po marci, ale nefakturované + práce navyše/, uhradená bola ale suma 235.605,32 Eur bez DPH).

Neobstojí teda tvrdenie žalovaného, že ide o celkovú platbu po ukončení, nakoľko je zjavné, že nezaplatil všetko, čo sám uznal, že bolo vykonané. Samotný certifikát je natoľko nezrozumiteľný, že z neho nie je možné zistiť o aké ďalšie položky sa tam jedná, či ide o jednostranný zápočet a pod. Treba zdôrazniť, že v čase pripísania predmetných platieb na účet žalobcu mal žalovaný vedomosť o existencii minimálne štyroch rôznych záväzkoch, ktoré od neho žalobca požadoval zaplatiť. Napriek tomu žalovaný svojvoľne a v rozpore s platným právom tieto záväzky vzniknuté na základe zmluvy zlúčil do jednej platby a to bez

toho aby určil, ktoré záväzky uhradza resp. neuznáva, čo je minimálne v rozpore s daňovými predpismi, nakoľko neexistuje platný podklad pre potreby zákona o DPH.

Je vhodné pripomenúť, že v rôznych ďalších konaniach svoje záväzky ako celok poprel a neuznal. Následne ich však uznal a poslal vyššie uvedené sumy, ktoré však na kompletnú úhradu nestačili. Ide preto zjavný rozpor medzi deklarovanou vôľou žalovaného a jej prejavom. Vzhľadom na to žalobca nemal inú možnosť ako pri takýchto nezrozumiteľných úkonoch žalovaného využiť ustanovenia § 330 Obchodného zákonníka a úhradu pripísať podľa tam deklarovaných zákonných pravidiel.

Obchodný zákonník vychádza zo zásady, že prvoradáý význam pri určení, na ktorý záväzok sa poskytnuté plnenie započíta, má vôľa dlžníka. On svojim jednostranným vyhlásením rozhoduje o tejto skutočnosti. Vyhlásenie dlžníka zákon časovo viaže v tom zmysle, že dlžník ho musí urobiť pri plnení. Vyhlásenie dlžníka o započítaní plnenia urobené neskôr nemá význam, lebo pri plnení dôjde k uplatneniu dispozitívneho pravidla obsiahnutého v § 330. Táto úprava pritom rozlišuje pravidlá všeobecné pre všetky plnenia (odsek 1) a špeciálne pravidlá pre peňažné plnenia (odseky 2, 3 a 4). Vyhlásenie dlžníka o započítaní plnenia je dôležité a dlžník by sa nemal spoliehať len na ustanovenie § 330. Ak totiž dlžník nevyužije svoje právo určiť, ktorý záväzok plní, započíta sa plnenie na dlh najskôr splatný, a to aj v prípade, ak je tento dlh už premlčaný. Všeobecné pravidlo vychádza z časového kritéria, t.j. plnenie sa započíta na záväzok najskôr splatný. V rámci tejto preferencie času splatnosti sa pri čiastočnom plnení uprednostňuje príslušenstvo pohľadávky. Príslušenstvo pohľadávky taxatívne vymedzuje § 121 ods. 3 OZ. Sú ním úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky (rozs. KS TT, sp. zn. 11Co/100/2013).»

7. Sťažovateľka napokon namieta aj zásah do právnej istoty a predvídateľnosti práva, ktorý odôvodňuje takto:

«Predmetom sporu bolo zaplatenie sumy 8.931,28 € titulom neuhradenia vyúčtovaného úroku z omeškania. Žalobca na základe vykonaných prác vystavil faktúry, ktoré neboli uhradené v dohodnutej lehote splatnosti. Išlo o faktúry žalobcu, vystavené pod č. 200000492, 200000559, 20000636, 20000695 a 200100045.

Podľa čl. 42.1. zmluvy o dielo č. 01501002, uzatvorenej medzi sporovými stranami, žalobca ako zhotoviteľ predkladal projektovému manažérovi mesačné výkazy odhadovanej hodnoty vykonaných prác po odpočítaní skôr uznanej súhrnnej sumy.

V skutočnosti bol postup pri účtovaní vykonaných prác a pri vystavení faktúry dohodnutý tak, že predložený súpis prác, vypracovaný žalobcom, prešiel kontrolou pracovníkov konzultanta (zmluvného partnera žalovaného), a to v rozsahu, či práce boli skutočne vykonané v zmysle zmluvy. Po kladnom potvrdení súpisu vykonaných prác v danom mesiaci zo strany konzultanta vykonal ešte manažér projektu - [REDAKOVANÉ], „formálnu kontrolu“ a vydal osvedčenie o platbách. To znamená, že potvrdil svojim podpisom zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach.

Tento postup, a teda aj zaužívanú prax medzi stranami sporu, v rámci ich zmluvného vzťahu, potvrdil priamo žalovaný, a to v odpore proti platobnému rozkazu zo dňa 18.10.2011.

Podľa čl. 42.2. projektový manažér skontroluje mesačný výkaz zhotoviteľa a potvrdí sumu, ktorá má byť zhotoviteľovi uhradená. Zmluva o dielo neobsahuje ustanovenie, ktoré by určovalo zhotoviteľovi, kedy má vystaviť faktúru. Je vymedzená iba splatnosť platieb, a to v čl. 43.1. lehotou 60 dní odo dňa každého potvrdenia zo strany projektového manažéra. V tomto smere je ale dôležité uviesť, že samotná zmluva neobsahovala lehotu, v rámci ktorej by mal projektový manažér potvrdiť mesačný výkaz prác. Tým pádom projektový manažér žalovaného nemal určené, kedy má svoju povinnosť plniť.

Z predložených dôkazov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, vyplýva, že konzultanti potvrdili mesačné súpisy bezodkladne po ich predložení, tj. z ich strany došlo k splneniu povinnosti včas.

Čo sa týka schválenia vyúčtovania, ktoré mal „formálne kontrolovať“ projektový manažér, tento ich nepodpisoval včas. Pri faktúrach č. 200000492, 200000559, 200100045 došlo k vydaniu potvrdenia s odstupom času 1 mesiac od vystavenia faktúry a pri f. č. 20000636, 20000695 až po 2 mesiacoch po vystavení faktúry.

V zmysle § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka ak čas plnenie nie je v zmluve určený, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie záväzku ihneď po uzavretí zmluvy a dlžník je povinný záväzok splniť bez zbytočného odkladu po tom, čo ho veriteľ o plnenie požiadal. Zo strany žalobcu predloženie súpisu prác bolo považované za výzvu, aby si žalovaný splnil

svoj záväzok vydať potvrdenie bez zbytočného odkladu. Skutočnosť, že projektový manažér nesplnil svoju povinnosť, konal tak v rozpore s vyššie uvedeným ustanovením Obchodného zákonníka.

Podľa nášho názoru možno konanie projektového manažéra ako zástupcu žalovaného vyhodnotiť ako úmyselné, pričom jeho postup možno vyhodnotiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi a obvyklými obchodnými praktikami. Zároveň poukazujeme na ustanovenie § 340b Obch. zák., podľa ktorého dlžník ako subjekt verejného práva je povinný splniť peňažný záväzok z poskytnutia služby a dodania tovaru v lehote 30 dní odo dňa doručenia dokladu alebo do 30 dní odo dňa poskytnutia riadneho plnenia veriteľom, podľa toho, ktorý z týchto dní nastal neskôr. V niektorých prípadoch je prípustná aj dlhšia lehota, ale maximálne 60 dní.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, zmeny, ktoré sa premietli aj do § 340b Obch. zák., boli vyvolané prijatím smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2011/7/EÚ z 16.02.2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách.

Napriek tomu, že v zmluve bola určená 60-dňová splatnosť, vznikli tak ako to bolo preukázané v súdnom spore, prípady, keď namiesto 60 dňovej lehote splatnosti, sa lehota splatnosti predĺžila o ďalších 60 dní, tj. celkovo na cca. 120 dní.

Odvolací súd sa v celom rozsahu v odôvodnení stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, keď sám uznal omeškanie minimálne v 2 prípadoch, a to o 7 a 16 dní (f. č. 200000492 a 200000559). V týchto dvoch prípadoch napriek už uvádzanej lehote splatnosti, ktorú si žalovaný od podpisu zisťovacieho protokolu (a to bez ohľadu na to, či by sa súd zaoberal otázkou včasného plnenia jeho povinnosti), došlo objektívne k omeškaniu so zaplatením splatných záväzkov žalovaného.

Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného, že omeškanie nebolo spôsobené žalovaným, pretože ako štátna organizácia nedisponuje vlastnými zdrojmi financovania, ale predmetné prostriedky štátneho rozpočtu uvoľňuje Ministerstvo hospodárstva SR. Podľa súdu preto žalovaný nemohol ovplyvniť pridelenie týchto finančných prostriedkov.

S týmto právnym názorom súdu sa nemožno stotožniť, nakoľko samotná prax súdov prijala viaceré rozhodnutia a stanoviská, ktoré odporujú takémuto právnemu názoru súdu.

Úroky z omeškania majú povahu sankcie za omeškanie dlžníka so splnením záväzku. Platia sa popri samotnom dlžnom plnení a sú stanovené percentom z dlhu, z ktorého je

dlžník v omeškani. Omeškanie dlžníka splnením záväzku má zo zákona za následok obsahovú zmenu práva veriteľa a povinností dlžníka, resp. ich doplnenie novými právami a povinnosťami, omeškanie teda nastáva zo zákona a zároveň dochádza k zmene obsahu právneho vzťahu.

Podľa § 369 ods. 1 Obch. zák. ak je dlžník v omeškani so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, vzniká veriteľovi, ktorý si splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti, právo požadovať z nezaplatenej sumy úroky z omeškania vo výške dohodnutej v zmluve, a to bez potreby osobitného upozornenia.

Nárok na úroky z omeškania vzniká bez ohľadu na to, čo spôsobilo omeškanie. Ide o objektívnu zodpovednosť. Jediným relevantným dôvodom ak ho ale dlžník preukáže je, že omeškanie dlžníka so splnením jeho záväzku je v dôsledku omeškania veriteľa. Táto skutočnosť ale preukázaná nebola. Povinnosť platiť úroky z omeškania nastáva priamo zo zákona ex lege, bez ohľadu na zavinenie. Preto ochrana nemôže byť poskytnutá tomu, kto sám porušil uzatvorenú zmluvu, nakoľko nárok na úrok z omeškania vznikol iba z dôvodu omeškania žalovaného.

Podľa § 265 Obch. zák. výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu. Tieto zásady sú významnou konkretizáciou morálnych zásad, či noriem, vyjadrených v pojme dobré mravy. Tvoria ucelený súbor zásad správania, ktorých dodržiavania v obchodnom styku tento styk kvalifikuje ako poctivý. Žalovaný ako dlžník sa snaží sankčnej povinnosti, zaplatiť úroky z omeškania, zbaviť.

Súdy vyslovili názor, že omeškanie nebolo spôsobené žalovaným, nakoľko ako štátna príspevková organizácia nedisponuje vlastnými zdrojmi financovania, ale predmetné prostriedky štátneho rozpočtu uvoľňuje žalovanému Ministerstvo hospodárstva SR. Podľa záveru súdu žalovaný nemohol ovplyvniť pridelenie prostriedkov zo štátneho rozpočtu a tieto mu boli pridelené až 25.02.2011 na základe kontraktu č. 2/2011.

S týmto názorom ale nemožno súhlasiť, takéto rozhodnutie porušuje právo žalobcu na spravodlivý proces a zároveň trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné a je v príkrom rozpore s princípom právnej istoty.

Týmto podnetom sa snažíme preukázať, že žalovaný ako štátna organizácia by mal byť vzorom pri plnení zmluvných a zákonných ustanovení, tj. tým, že mal riadne a včas

splniť svoj záväzok. V dôsledku toho, že sa objektívne dostal do omeškania, sám porušil jednu zo základných zásad poctivého obchodného styku, konkrétne § 265 Obch. zák. Preto nemôže byť poskytnutá ochrana tomu, kto sám poruší uzatvorenú zmluvu, nakoľko nárok na úrok z omeškania vznikol iba z dôvodu omeškania žalovaného.

Zo strany žalobcu bolo preukázané, že ako zhotoviteľ diela splnil všetky predpoklady k riadnemu plneniu žalovanému ako objednávateľovi. Tri faktúry, a to č. 20000492, 20000559 a 200100045 neboli nikdy namietané, reklamované a ani vrátené ako nedôvodné, s údajmi tam uvedenými žalovaný súhlasil. Ak aj pri faktúrach č. 20000636 a 20000695 boli zistené chyby, tieto boli bezodkladne na výzvu odstránené. Žalovanému boli tieto faktúry doručené, on ich žiadnym spôsobom nenamietal ani žiadnym spôsobom nespochybňoval a uznal ich tak, ako boli vystavené, tj. s dňom splatnosti, ktorý bol na každej z nich určený.

Ako vyplýva z odporu žalovaného, išlo výhradne o chyby v písaní, a to v označení objektu a číselných údajoch. Všetky faktúry boli vystavené a akceptované bez akýchkoľvek podstatných námietok, ale ako už bolo uvedené a je zrejme aj z odporu žalovaného, projektový manažér ich potvrdil s omeškaním 1, resp. 2 mesiace. Takéto jeho konanie je tiež v rozpore s poctivým obchodným stykom.

Z postupu súdu pri rozhodovaní a posúdení celého konania je zrejme, že došlo k porušeniu povinnosti zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva.»

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] ... na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.06.2017, č. k. 3Cob/104/2017-148, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.06.2017, č. k. 3Cob/104/2017-148 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný spoločnosti [REDAKOVANÉ] ... uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 374,80,- Eur (slovom tristosedemdesiatštyri eur, osemdesiat centov) na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK

s.r.o., so sídlom Štefánikova 7, 949 01 Nitra... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

Za zjavne neopodstatnený v už uvedenom zmysle považuje ústavný súd aj sťažnostný návrh sťažovateľky.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Podstatu predloženej ústavnej sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky, že všeobecné sudy nesprávnou interpretáciou relevantných ustanovení dospeli k ústavne nekonformnému záveru o jej povinnosti uhradiť žalovanej náklady prvostupňového konania.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov, či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

15. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu platí, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika súvisiaca s konaním a rozhodovaním o náhrade trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade, ak by vo veci konajúci všeobecný súd extrémne vybočil z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť v zásade len na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 5/2011) či extrémneho rozporu s princípmi spravodlivosti. Rozhodovanie o nákladoch konania nie je možné z hľadiska kritérií spravodlivého procesu klásť na úroveň rozhodovania o veci samej. Ešte silnejšie ako v iných veciach sa v týchto prípadoch uplatňuje zásada, že nesprávnosť, resp. nezákonnosť nie je referenčným kritériom ústavne právneho prieskumu. Ústavný súd nie je oprávnený detailne preskúmavať a korigovať závery všeobecných súdov, a to ani vtedy, ak by sa s výkladom a aplikáciou príslušných noriem v konkrétnom prípade nestotožnil, resp. by ich považoval za nesprávny.

16. Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie v rámci už uvedených kritérií. Predovšetkým je z textu ústavnej sťažnosti zrejmé, že sťažovateľka od ústavného súdu požaduje prehodnotenie dôkazov (príslušných zmlúv uzavretých medzi sťažovateľkou a žalovanou) a z nich vyvedených právnych záverov. Tým však stavia ústavný súd do úlohy ďalšej prieskumnej inštalácie, ktorá mu neprislúcha. Z už uvedenej rekapitulácie rozhodnutí všeobecných súdov je zrejmé, že súdy sa otázkou nákladov konania riadne zaoberali, pričom svoje závery odôvodnili v súlade s požiadavkami § 236, resp. § 387 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov. V rozhodnutiach vysvetlili, aké úvahy ich viedli k prijatým záverom a riadne sa zaoberali námietkami sťažovateľky, ktoré znovu predostiera v tejto ústavnej sťažnosti. Ústavný súd nepovažuje závery všeobecných súdov za svojvoľné či inak vybočujúce z ústavne právnych limitov. Aj s ohľadom na pravdepodobnú výšku trov konania (ktoré sú predmetom ústavnej sťažnosti) nedosahujú sťažovateľkou predložené otázky ústavnoprávny rozmer. Pokiaľ ide o sťažovateľkou tvrdný odklon krajského súdu od rozhodovacej praxe súdov, ústavný súd

podotýka, že nie je orgánom, ktorého úlohou je zjednocovať judikatúru nižších súdov. Takáto kompetencia patrí Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Výklad prijatý okresným súdom a krajským súdom za daných okolností ob stojí a nie je možné považovať ho za zásadný exces, ktorý by odôvodňoval zásah ústavného súdu.

17. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2017